

ZIN

Studia informacyjne
Information studies

VOL. 58 2020 NO. 1 (115)

p-ISSN 0324-8194

e-ISSN 2392-2648

Spis treści | Contents

ROZPRAWY. BADANIA. MATERIAŁY | THESES. RESEARCH.
MATERIALS

Remigiusz Sapa

What Is an Information Agent? Looking for a New Approach to the Subject of Information Processes [Czym jest agent informacyjny? W poszukiwaniu nowego podejścia do podmiotu procesów informacyjnych]

Arkadiusz Pulikowski

The Relation Between the Structure of Abstracts in LIS and Anthropology Journals and Their Rank [Struktura abstraktów w czasopismach z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej oraz antropologii w relacji do rangi tych czasopism]

Zbigniew Gruszka

What May Library and Information Science Offer to Personal Information Management? [Co bibliologia i informatologia może zaoferować w zarządzaniu indywidualnym informacją?]

Małgorzata Glinicka

Otwarty dostęp w krajach globalnego Południa [Open Access in the Global South]

Łukasz Opaliński, Marcin Jaromin

Wybrane metody prognozowania tempa rozwoju dyscyplin naukowych (indeks citing half-life, metoda regresji nieliniowej, linearyzowanej i wielomianowej drugiego stopnia) [Selected Methods of Forecasting the Rate of Scientific Disciplines Development (Citing Half-Life Index, Nonlinear Regression Method, Linearized Regression Method and Second-Degree Polynomial Regression)]

Diana Pietruch-Reizes

Problematyka ochrony własności intelektualnej na studiach zarządzania informacją i kierunkach pokrewnych w Polsce [Intellectual Property Protection at the University Education in Information Management and Related Fields in Poland]

ZAGADNIENIA ARCHITEKTURY INFORMACJI | ISSUES IN INFORMATION ARCHITECTURE

Anna Matysek, Jacek Tomaszczyk

IA, UX, UID, IxD – analiza terminów i pojęć [IA, UX, UID, IxD: An Analysis of Terms and Concepts]

RECENZJE I OMÓWIENIA | REVIEWS

Anna Matysek, Jacek Tomaszczyk. (2019). Get Organized in a Visual Way! Personal Productivity System in Trello (eBook Kindle Edition) [Zorganizuj się w sposób wizualny! System produktywności osobistej w Trello] (Anata Januszko-Szakiel)

Przegląd polskich nowości wydawniczych [New Polish Publications] (Anna Stanis)

KRONIKA | CHRONICLE

II Ogólnopolska Konferencja Naukowa WIAD20: „Architektura Informacji Istotą Projektu” (Toruń, 22 lutego 2020 r.) [The Second National Scientific Conference WIAD20: „The IA Element” (Torun: 22 February 2020)] (Mariusz Balcerek)

WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW | GUIDELINES FOR AUTHORS

Information Agent? Looking for a New Approach to the Subject of Information Processes

Remigiusz Sapa
ORCID 0000-0002-8351-524X
Institute of Information Studies
Faculty of Management and Social Communication
Jagiellonian University in Kraków, Poland

Abstract

Purpose/Thesis: The article opens new research opportunities by going beyond the concept of the information user and contributing to the development of a research paradigm based on the idea of information agency. It proposes a theoretical framework for a new way of thinking about the subject of information processes.

Approach/Methods: This conceptual article is based on theoretical considerations and synthetic, critical analyses of the concept of the information user alongside other ideas underlying the approach proposed here.

Results and conclusions: The article establishes a theoretical framework for thinking about the information agent. The information agent is seen as a dynamic, heterogeneous, multifaced and inseparable system gaining agency in specific situations and losing it in others.

Originality/Value: The article presents the original concept of an information agent together with initial suggestions regarding how to apply it to, and make it operable in, empirical research.

Keywords

Information agency. Information agent. Information user. Methodology. Subject of information processes. Theory of information research.

Czym jest agent informacyjny? W poszukiwaniu nowego podejścia do podmiotu procesów informacyjnych

Abstrakt

Cel/Teza: Artykuł proponuje poszerzenie możliwości badawczych poprzez wyjście poza koncepcję użytkownika informacji i rozwijanie paradygmatu badawczego opartego na koncepcji sprawczości informacyjnej. Szczegółowym celem jest stworzenie teoretycznych ram dla nowego sposobu myślenia o podmiocie procesów informacyjnych.

Koncepcja/Metody badań: Artykuł ma charakter koncepcyjny i został oparty na rozważaniach teoretycznych oraz na syntetycznych, krytycznych analizach zarówno koncepcji użytkownika informacji, jak i innych, wybranych koncepcjach leżących u podstaw proponowanego tutaj podejścia.

Wyniki i wnioski: Zaproponowano teoretyczne ramy koncepcji agenta informacyjnego, który jest postrzegany jako dynamiczny, heterogeniczny, wielopłaszczyznowy i nierozzerwalny system, który zyskuje sprawczość w określonych sytuacjach i traci ją w innych.

Oryginalność/Wartość poznawcza: Przedstawiono oryginalną koncepcję agenta informacyjnego wraz z wstępnymi sugestiami dotyczącymi jej zastosowań i sposobu operacjonalizacji na poziomie projektowania badań empirycznych.

Słowa kluczowe

Agent informacyjny. Metodologia. Podmiot procesów informacyjnych. Sprawczość informacyjna. Teoria badań informacyjnych. Użytkownik informacji.

REMIGIUSZ SAPA, PhD, habil. is Associate Professor in the Institute of Information Studies of the Jagiellonian University in Kraków, Poland. Scientific interests: individual and group information management, information behavior, theory and methodology of information research, diagnostics of information systems and academic librarianship. Selected latest publications: Sapa, R. (ed.) (2017). Diagnostyka w zarządzaniu informacją: perspektywa informatologiczna [Diagnostics in information management: The perspective of information science]. Kraków, Poland: Jagiellonian Library; Sapa, R. (2019). Indywidualne zarządzanie informacją [Personal information management]. In W. Babik (ed.), Zarządzanie informacją [Information management] (127-153). Warsaw, Poland: SBP.

Contact to the Author:

remigiusz.sapa@uj.edu.pl

Institute of Information Studies

Faculty of Management and Social Communication

Jagiellonian University in Kraków

prof. Stanisława Łojasiewicza 4

30-348 Kraków, Poland

The Relation Between the Structure of Abstracts in LIS and Anthropology Journals and Their Rank

Arkadiusz Pulikowski

ORCID: 0000-0003-1807-8642

Institute of Culture Studies, Faculty of Humanities

University of Silesia in Katowice, Poland

Abstract

Purpose/Thesis: The study determines (1) which of the commonly expected elements of abstracts feature in Library and Information Science (LIS) and Anthropology journals; (2) whether there is a relationship between the journal rank as measured by the Impact Factor and the number of components present in the journal's abstracts.

Approach/Methods: The research had two main stages. Firstly, the scope of research was determined by selecting specific disciplines and journals. Secondly, randomly selected abstracts were analyzed to see if the key components were present.

Results and conclusions: The key abstract components (background, purposes, methods, results) do not vary across the journals from both disciplines. In general, the abstracts from journals of higher rank are longer than those from journals of lower rank and have more components present. The results were proven for LIS and Anthropology but the pattern may hold true for journals from other disciplines. This requires further research.

Originality/Value: The study extends prior research by correlating the completeness of information included in abstracts with journal rank measured by Impact Factor.

Keywords

Anthropology. Journal rank. Library and Information Science. Structure of abstracts. Structured abstracts. Traditional abstracts.

Struktura abstraktów w czasopismach z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej oraz antropologii w relacji do rangi tych czasopism

Abstrakt

Cel/Teza: Celem badania było określenie, (1) które z kluczowych elementów abstraktów są obecne w czasopismach z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej oraz antropologii, a także (2) czy istnieje związek pomiędzy rangą czasopisma mierzoną za pomocą wskaźnika cytowań (Impact Factor) a liczbą elementów obecnych w jego abstraktach.

Koncepcja/Metody badań: Badanie składało się z dwóch etapów. Pierwszy, obejmujący wybór dyscyplin i czasopism, wyznaczył zakres prowadzonych działań. Drugi etap polegał na analizie losowo wybranych abstraktów z czasopism pod kątem obecności kluczowych elementów.

Wyniki i wnioski: Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa oraz antropologia okazały się podobne pod względem obecności kluczowych komponentów w abstraktach – tła, celów, metod oraz wyników. Abstrakty z czasopism o wyższych rangach zawierają więcej elementów i są dłuższe niż te z czasopism o niższej randze. Wyniki zostały potwierdzone dla bibliotekoznawstwa i informacji naukowej oraz antropologii, ale mogą być także prawdziwe dla innych dyscyplin jako ogólna zasada. Wymaga to dalszych badań.

Oryginalność/Wartość poznawcza: Badanie poszerza dotychczasową wiedzę na temat abstraktów o korelację kompletności zawartych w nich informacji z rangą czasopisma, w których abstrakty są publikowane.

Słowa kluczowe

Abstrakt tradycyjny. Abstrakt ustrukturyzowany. Antropologia. Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa. Ranga czasopisma. Struktura abstraktu.

ARKADIUSZ PULIKOWSKI, PhD, is Associate Professor at the Institute of Culture Studies at the University of Silesia in Katowice. His main research areas are information seeking behavior and information retrieval. His most important recent publication is a monograph Modelowanie procesu wyszukiwania informacji naukowej. Strategie i interakcje (2018).

Contact to the Author:

*arkadiusz.pulikowski@us.edu.pl
Institute of Culture Studies
Faculty of Humanities
University of Silesia in Katowice
pl. Sejmu Śląskiego 1
40-032 Katowice, Poland*

What May Library and Information Science Offer to Personal Information Management?

Zbigniew Gruszka

ORCID 0000-0002-7834-3893

*Department of Information, Library and Book Studies, Faculty of Philology
University of Lodz, Poland*

Abstract

Purpose/Thesis: The development of personal information management (PIM) suggests a new area of interest for library and information science (LIS) practitioners and researchers. Basing on the research the article investigates the application of technological solutions for PIM in LIS.

Approach/Methods: In the presented research, the critical analysis of the literature was used to explain the relationship between PIM and LIS and to prepare an empirical study focused on the perception of the usefulness of PIM tools in the area of LIS practice and research. The empirical study was conducted with a mixed methodology encompassed both quantitative and qualitative methods.

Results and conclusions: The analysis showed that the solutions offered by the LIS practitioners and researchers in the field of PIM have already been correctly defined. Some initiatives in the field of open access, digitization of collections, modernization of integrated library systems or the implementation of ICT in education are already being implemented. However, LIS practitioners and researchers are primarily perceived as offering high-quality, verified and truthful information accessible through applications, digital platforms and other modern technological solutions.

Originality/Value: Presented results may inspire LIS practitioners and researchers to further development of the offer of their institutions.

Keywords

Library and information science. Personal Information Management. Students' expectations.

Co bibliologia i informatologia może zaoferować w zarządzaniu indywidualnym informacją?

Abstrakt

Cel/Teza: Rozwój zarządzania informacją indywidualną (personal information management, PIM) wskazuje nowe pole badawcze dla teoretyków i praktyków z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. W artykule prześlędzono zastosowanie rozwiązań technicznych w zakresie PIM w bibliotekoznawstwie i informacji naukowej.

Koncepcja/Metody badań: W przedstawionych badaniach wykorzystano krytyczną analizę literatury, aby wyjaśnić związek między PIM a bibliotekoznawstwem i informacją naukową oraz przygotować badanie empiryczne skoncentrowane na postrzeganiu przydatności narzędzi PIM w obszarze praktyki i badań bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Badanie empiryczne przeprowadzono przy użyciu metody mieszanej, obejmującej metody zarówno badań ilościowych, jak i jakościowych.

Wyniki i wnioski: Przeprowadzona analiza wykazała, że rozwiązania proponowane przez teoretyków i praktyków bibliotekoznawstwa i informacji naukowej w zakresie PIM zostały dotychczas poprawnie zdefiniowane. Niektóre

inicjatywy z zakresu otwartego dostępu, digitalizacji kolekcji, unowocześnienia zintegrowanych systemów bibliotecznych czy zastosowań technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji zostały już skutecznie wdrożone. Jednakże teoretycy i praktycy z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej postrzegani są przede wszystkim jako oferujący rozwiązania oparte na wysokiej jakości, zweryfikowanej i rzetelnej informacji, dostępnej przez aplikacje mobilne, platformy cyfrowe oraz inne nowoczesne rozwiązania technologiczne.

Oryginalność/Wartość poznawcza: Omówione wyniki badania mogą stanowić inspirację dla teoretyków i praktyków bibliotekoznawstwa i informacji naukowej do dalszego rozwijania oferty ich instytucji.

Słowa kluczowe

Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa. Zarządzanie informacją indywidualną. Oczekiwania studentów.

ZBIGNIEW GRUSZKA, PhD, is Assistant Professor at the Department of Information, Library and Book Science, Faculty of Philology, University of Lodz, Poland. His research interests are local communities, ICT, and library management. Selected publications: How to Make New in the Age of Competition? Creating New Education Offer in the Field of Information Science in Poland on the Example of the University of Lodz (2018, co-author: M. Antczak; published in T. Aparac-Jelušić et al. (eds.), The Future of Education in Information Science); Kryterium dostępności jako wskaźnik jakości. Model rozproszony bibliotekarstwa publicznego na przykładzie łódzkich bibliotek (2017, published in: M. Wojciechowska (ed.) Zarządzanie jakością w bibliotece. Warszawa); Lektury „wypędzonych”. Książka na łamach czasopisma „Waldenburger Heimatbote” w latach 1949–2013 (2017, published in: B. Iwańska-Cieślik, E. Pokorzyńska (eds.) Dzieje książki i prasy: przegląd badań za lata 2013–2015).

Contact to the Author:

zbigniew.gruszka@uni.lodz.pl

Department of Information, Library and Book Science

University of Lodz

Pomorska 171/173

90-236 Łódź

Otwarty dostęp w krajach globalnego Południa

Małgorzata Glinicka

ORCID 0000-0001-6764-7085

Platforma Otwartej Nauki

*Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego
Uniwersytet Warszawski*

Abstrakt

Cel/Teza: Artykuł referuje bieżący etap rozwoju otwartego dostępu w krajach globalnego Południa, ze wskazaniem podobieństw i odmienności pomiędzy różnymi obszarami świata, nakreśleniem specyfiki reprezentatywnych krajów lub grupy krajów oraz określeniem przyczyn ograniczenia ich aktywności w tym zakresie.

Koncepcja/Metody badań: Termin „globalne Południe”, odnoszący się do mniej rozwiniętych krajów Azji, Pacyfiku, Afryki i Ameryki Łacińskiej, stał się ostatnio popularny w dyskursie akademickim, chociaż nie został prawidłowo zdefiniowany. W artykule różne przypadki jego użycia są analizowane w konfrontacji z terminem „globalna Północ”. Analizie poddane zostały również dane dotyczące otwartego dostępu w krajach globalnego Południa dostępne w źródłach internetowych.

Wyniki i wnioski: Poszczególne obszary globalnego Południa są pod wieloma względami zróżnicowane, choć wszystkie łączy niższy status ekonomiczny i zespół rozmaitych problemów z tego wynikających. Granice pomiędzy Północą i Południem zmieniają się, w pewnych miejscach zaś zacierają. Środowiska naukowe w tych krajach różnią się pod względem potrzeb, dążeń i wyobrażeń na temat tego, jak powinno, ich zdaniem, wyglądać publikowanie prac naukowych. Ze względu na owe specyficzne cechy próba dopasowania narzędzi wypracowanych w naukowych ośrodkach globalnej Północy może okazać się szkodliwa. Kluczowa okazuje się komplementarność informacji (jej złożoność, organizacja i weryfikacja), która, dzięki narzędziom technicznym, staje się dostępna szerszej naukowej społeczności.

Oryginalność/Wartość poznawcza: W polskiej literaturze badawczej zagadnienie to pojawia się rzadko. Artykuł zbiera i zestawia dane dotyczące wszystkich obszarów globalnego Południa obecne głównie w literaturze anglojęzycznej.

Słowa kluczowe

Globalne Południe. Globalna Północ. Otwarty dostęp.

Open Access in the Global South

Abstract

Purpose/Thesis: The aim of the article is to describe the current state of Open Access in the Global South countries, relative to other regions, characterize specific countries and explain why their activity as related to Open Access has been so limited thus far.

Approach/Methods: The term ‘Global South’, referring to the less developed countries of Asia, Pacific, Africa and Latin America, has recently become popular in academic discourse, despite its imprecision. This paper analyzes its different uses as compared with the term ‘Global North.’ It is based on the data concerning Open Access in the Global South countries available in electronic sources.

Results and conclusions: The Global South is not a uniform region, although all its area shares a lower economic status and problems resulting from it. Boundaries between the North and the South are changing and blurring in some places. Scientific communities in different / various countries have different needs, pursuits, ideas and commitments concerning publication practices. Because of these unique circumstances, an attempt to employ instruments developed in scientific centers in the Global North may prove detrimental. Complementarity of

information (its organization and verification), available for the wider scientific community thanks to various technical tools, seems to be crucial.

Originality/Value: This issue seldom appears in Polish research literature. The article gathers and juxtaposes data concerning all areas of the Global South, thus far found only in foreign literature.

Keywords

Global South. Global North. Open Access.

Dr MAŁGORZATA GLINICKA jest doktorem nauk humanistycznych, filozofem, filologiem klasycznym i indologiem. Ważniejsze publikacje: Is Our Perception Wordstained? The Analysis of Prameya-kamala-mārtanḍa 1.3. and 1.10. Folia Philosophica, 2018, 39, 145–168; Boundaries of Scriptural Cognition. The Examination of śruta-jñāna in its relation to mati-jñāna on the basis of Tattvārtha-sūtra-rāja-vārttika by Akalaṅka. Folia Philosophica, 2019, 41, 57-86.

Kontakt z autorką:

gosia.glinicka@gmail.com

Platforma Otwartej Nauki

Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego

Uniwersytet Warszawski

ul. Tyniecka 15/17

02-630 Warszawa

Wybrane metody prognozowania tempa rozwoju dyscyplin naukowych (indeks citing half-life, metoda regresji nieliniowej, linearyzowanej i wielomianowej drugiego stopnia)

Łukasz Opaliński

ORCID 0000-0003-2797-2777

Oddział Informacji Naukowej Biblioteki Politechniki Rzeszowskiej

Marcin Jaromin

ORCID 0000-0002-7256-7271

Zakład Biotechnologii i Bioinformatyki Politechniki Rzeszowskiej

Abstrakt

Cel/Teza: Dokonano przeglądu oraz porównano wybrane statystyczne metody prognozowania tempa ewolucji dyscyplin naukowych. Materiał empiryczny badania stanowiły cytowania uzyskane przez publikacje należące do wybranych dyscyplin. Jednocześnie zaakcentowano problem warunków możliwości uogólnienia wyników badań prób losowych na szerszą populację generalną dokumentów.

Koncepcja/Metody badań: Na przykładzie danych empirycznych, na które złożyło się prawie 25 tysięcy cytowań, zademonstrowano metodę tworzenia przedziałów ufności dla indeksu citing half-life oraz metody ukierunkowane na uogólnienie i prognozę zidentyfikowanych w badaniu trendów. Były to: metoda regresji nieliniowej, metoda regresji linearyzowanej i metoda regresji wielomianowej drugiego stopnia.

Wyniki i wnioski: Problemy, jakie napotkały metody regresyjne, to fakt niespełniania przez nie określonych warunków Gaussa-Markowa. Dla przeanalizowanych danych wykluczyło to zastosowanie podstawowych form modeli regresji jako narzędzi prognostycznych. Wymagane są korekty lub wykorzystanie innego rodzaju modeli, co stanowi perspektywę dalszych badań.

Oryginalność/Wartość poznawcza: W artykule zestawiono metody ilościowe, które nie są powszechnie stosowane w celu ewaluacji tempa rozwoju nauki. Zademonstrowano ich potencjał i użyteczność w tym względzie oraz zaznaczono potrzebę dalszego ich doskonalenia i testowania metod bardziej wyrafinowanych.

Słowa kluczowe

Bibliometria. Dziedziny i dyscypliny naukowe. Komunikacja naukowa. Naukometria. Prognozowanie. Rozwój nauki. Statystyka w informatologii.

Selected Methods of Forecasting the Rate of Scientific Disciplines' Development (Citing Half-Life Index, Nonlinear Regression Method, Linearized Regression Method and Second-Degree Polynomial Regression)

Abstract

Purpose/Thesis: The study presents an overview and a comparison of several selected statistical methods basing on citations obtained from publications belonging to the selected disciplines. Furthermore, the study analyzed the requirements for and obstacles to generalizing quantitative results yielded on the basis on the random samples.

Approach/Methods: On the basis of the data set comprising of almost 25 thousands of citations, the authors have shown a method of establishing confidence intervals for the *citing half-life* indexes; then the data was subjected to a statistical study using nonlinear regression method, linearized regression method, and a second-degree

polynomial regression .

Results and conclusions: The central difficulty of applying these methods was their failure to fulfill some of the Gauss-Markov conditions. It is necessary to correct the models applied, or to make use of statistical techniques of a different kind, which suggests future research directions.

Originality/Value: The originality of the presented overview lies in the novel juxtaposition of the quantitative methods, which, although well-known, are not commonly used to forecast the rate of the development of scientific disciplines. The study highlighted their potential and expected usefulness in this regard, as well as the need of further improvement or testing other, more sophisticated methods.

Keywords

Bibliometrics. Development of science. Forecasting methods. Scientific communication. Scientific domains and areas. Scientometrics. Statistics in information science.

Dr LUKASZ OPALIŃSKI uzyskał tytuł doktora w zakresie nauk humanistycznych w dyscyplinie bibliologia i informatologia, nadany w grudniu 2018 roku przez Radę Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, na podstawie rozprawy pt.: „Starzenie się publikacji naukowych w języku polskim i angielskim w perspektywie zachowań warunkujących proces cytowania w naukach o Ziemi”. Pracuje w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Politechniki Rzeszowskiej na stanowisku kustosa. Najważniejsze publikacje: (1) Opaliński, Ł. (2019). Cytowanie narzędziem zarządzania informacją: teoria zachowań informacyjnych. W: W. Babik (red.) Zarządzanie informacją (210-248). Warszawa: Wydawnictwo SBP. (2) Opaliński, Ł., Jaromin, M. (2017). Zastosowanie statystycznej analizy szeregów czasowych do krótkoterminowego prognozowania rozwoju dyscyplin naukowych. Zagadnienia Informacji Naukowej – Studia Informacyjne, 55(2), 106-125.

Rola w przygotowaniu artykułu: opracowanie koncepcji artykułu, części teoretycznej, analiza literatury przedmiotu, opracowanie wykresów, tabel i aneksów, zebranie danych empirycznych i interpretacja wyników badania. Udział: 50%.

Kontakt z autorem:

lopa@prz.edu.pl

Oddział Informacji Naukowej Biblioteki Politechniki Rzeszowskiej

al. Powstańców Warszawy 12

35-959 Rzeszów

*MARCIN JAROMIN pracuje na stanowisku asystenta w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych w Zakładzie Biotechnologii i Bioinformatyki Politechniki Rzeszowskiej. Tytuł magistra inżyniera uzyskał w 2004 r. na Wydziale Chemicznym Politechniki Rzeszowskiej oraz, równolegle, w 2005 r. na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki Politechniki Rzeszowskiej. Specjalizuje się w dziedzinie bioinformatyki i statystyki matematycznej. Najważniejsze publikacje: (1) Bocian A., Buczkowicz, J., Jaromin, M., Hus, K. K., Legáth, J. (2019). An Effective Method of Isolating Honey Proteins. *Molecules*, 24(13), 2399. (2) Ciura, J., Bocian, A., Kononiuk, A., Szeliga, M., Jaromin, M., Tyrka, M. (2017). Proteomic Signature of Fenugreek Treated by Methyl Jasmonate and Cholesterol. *Acta Physiologiae Plantarum*, 39, 112.*

Rola w przygotowaniu artykułu: analiza statystyczna danych empirycznych. Udział: 50%.

Kontakt z autorem:

mjaromin@prz.edu.pl

Wydział Chemiczny, Politechnika Rzeszowska, al. Powstańców Warszawy 6,

bud. H, pok. H-242

35-959 Rzeszów

Problematyka ochrony własności intelektualnej na studiach zarządzania informacją i kierunkach pokrewnych w Polsce

Diana Pietruch-Reizes
ORCID 0000-0002-4674-000X
Instytut Studiów Informacyjnych
Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej
Uniwersytet Jagielloński

Abstrakt

Cel/Teza: Celem artykułu jest zwrócenie uwagi na znaczenie wiedzy z zakresu ochrony własności intelektualnej - obejmującej własność przemysłową i prawo autorskie – w kontekście nowych, dynamicznie rozwijających się technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz gospodarki cyfrowej na prowadzonych w polskich uczelniach studiach uniwersyteckich kształcących tzw. profesjonalistów informacji – specjalistów zarządzania informacją, bibliotekoznawców, brokerów informacji czy specjalistów zarządzania dokumentacją.

Koncepcja/Metody badań: Metoda analizy i krytyki piśmiennictwa została wykorzystana do omówienia zagadnienia ochrony własności intelektualnej. Na podstawie danych z systemu informacji o szkolnictwie wyższym POLon oraz stron internetowych poszczególnych uniwersytetów wyróżniono kierunki studiów w wymienionym zakresie. Analizowano plany studiów i moduły kształcenia pod kątem treści z zakresu ochrony własności intelektualnej.

Wyniki i wnioski: Przedmiotem badania były polskie standardy kształcenia pod kątem treści z zakresu ochrony własności intelektualnej. Wynika z nich, że obejmują one w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych efekty uczenia się w odniesieniu do ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego. Stwierdzono, że na większości kierunków prowadzone jest nauczanie z zakresu ochrony własności intelektualnej, różnice występują w odniesieniu do nazwy przedmiotu (przeważa nazwa „ochrona własności intelektualnej”), jego statusu, zakresu kształcenia, formy czy liczby godzin. Na przykładzie kierunku zarządzanie informacją, realizowanego przez Instytut Studiów Informacyjnych (dawny Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, analizując plan studiów I i II stopnia oraz moduły kształcenia, przedstawiono założone efekty kształcenia w odniesieniu do ochrony własności intelektualnej, uzasadniając potrzeby realizacji przedmiotów w tym obszarze oraz wskazując na zakres wiedzy przekazywanej studentom zarządzania informacją.

Oryginalność/Wartość poznawcza: Przedstawione zagadnienie nie było do tej pory przedmiotem szerszych rozważań.

Słowa kluczowe

Ochrona własności intelektualnej. Polska. Standardy kształcenia. Studia uniwersyteckie. Unia Europejska. Zarządzanie informacją.

Intellectual Property Protection at the University Education in Information Management and Related Fields in Poland

Abstract

Purpose/Thesis: The aim of the research was to draw attention to the importance of familiarity with the intellectual property protection knowledge in the field of intellectual property protection - including industrial property and copyright law - in the context of new, dynamically developing information and communication technologies, the digital economy and the university education of information professionals - information management specialists, librarians, information brokers or documentation management specialists.

Approach/Methods: The article reviews the state of scholarship to discuss intellectual property protection. Using the data from the POLon higher education information system and websites of individual universities, the study distinguishes various programs addressed to information professionals. The author examined if the programs and training modules contain the issue of intellectual property protection.

Results and conclusions: The study focused on Polish educational standards, particularly teaching on intellectual property protection. They aim to teach knowledge, skills and social competences regarding the protection of industrial property and copyright. With information management programs offered by the Institute of Information Studies (previously Institute of Information and Library Science) at the Faculty of Management and Social Communication of the Jagiellonian University, analyzing the plans of 1st and 2nd cycle studies and learning modules, the author examined learning outcomes regarding intellectual property protection, showing the need to introduce more systematic teaching in this area and indicating the scope of knowledge conveyed to students of information management.

Originality/Value: The issue presented has not yet been the subject of wider consideration.

Keywords

Education standards. European Union. Information management. Intellectual property protection. University studies. Poland.

Dr hab. DIANA PIETRUCH-REIZES, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego – doktor habilitowany nauk humanistycznych, dr nauk prawnych. Pracownik Instytutu Studiów Informacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Członek Rady Towarzystw Naukowych PAN. Prezes Polskiego Towarzystwa Informatyki (PTIN). Dyscyplina naukowa: nauki o komunikacji społecznej i mediach. Zainteresowania naukowe: nauka o informacji jako dziedzina interdyscyplinarna, informacja europejska, informacja prawna i informacja parlamentarna w aspekcie historycznym i współczesnym, zarządzanie informacją w sektorze nauki, zarządzanie informacją w kontekście ochrony własności intelektualnej. Ostatnio opublikowała: Podstawy prawne w zarządzaniu informacją w kontekście ochrony własności intelektualnej (W: W. Babik (red.), Zarządzanie informacją, Warszawa, 2019); Transfer of knowledge and new technologies from science to the economy (In: Theorie, Semantik und Organisation von Wissen, 2017); Zarządzanie informacją w nauce w świetle dokumentów Unii Europejskiej: wybrane zagadnienia (W: W. M. Bugdol, P. Jedynek (red.), Jakość zarządzania: refleksje, wymiary, problemy., Kraków, 2017).

Kontakt z autorką

diana.pietruch-reizes@uj.edu.pl

Instytut Studiów Informacyjnych

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej

Uniwersytet Jagielloński

prof. Stanisława Łojasiewicza 4

30-348 Kraków

IA, UX, UID, IxD – analiza terminów i pojęć

Jacek Tomaszczyk

ORCID: 0000-0002-9199-659X

Institut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Anna Matysek

ORCID: 0000-0003-1042-7895

Institut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Abstrakt

Cel/Teza: Celem artykułu jest analiza i ustalenie zakresów znaczeniowych angielskich i polskich terminów reprezentujących pojęcia: architektura informacji (IA), wrażenia/doświadczenia użytkownika (UX), projektowanie interfejsów użytkownika (UID), projektowanie interakcji (IxD).

Koncepcja/Metody badań: Porównywano definicje pojęć i konteksty użycia terminów w literaturze przedmiotu - książkach, czasopiśmie, normach, internetowych słownikach oraz branżowych serwisach WWW.

Wyniki i wnioski: Polskie tłumaczenia omawianych angielskich terminów są poprawne z wyjątkiem *user experience (UX)*. Zamiast tłumaczenia *doświadczenia użytkownika* rekomendujemy określenie *wrażenia użytkownika*. Wnioskiem z badań jest również stwierdzenie, że pojęcie *user experience* nie powinno być traktowane jako pojęcie nadrzędne obejmujące architekturę informacji, projektowanie interfejsów i interakcji. Proponujemy, aby takim pojęciem było *projektowanie produktów cyfrowych (digital product design, DPD)*.

Oryginalność/Wartość poznawcza: Zaproponowano własne definicje pojęć IA, UX, UID, IxD oraz przedstawiono graficzną reprezentację ich zakresów, wprowadzając *projektowanie produktów cyfrowych (digital product design, DPD)* jako pojęcie nadrzędne.

Słowa kluczowe

Architektura informacji. Projektowanie interakcji. Projektowanie interfejsów użytkownika. Projektowanie produktów cyfrowych. Terminologia. Wrażenia/doświadczenia użytkownika.

IA, UX, UID, IxD – An Analysis of Terms and Concepts

Abstract

Purpose/Thesis: The paper analyzes the meaning scope of English and Polish terms representing the following concepts: information architecture (IA), user experience (UX), user interface design (UID), and interaction design (IxD).

Approach/Methods: We studied the definitions of these concepts and the uses of their terms in the literature of the subject, including books, journals, standards, online dictionaries, and digital design-related websites.

Results and conclusions: The Polish translations of the English terms are correct except for *user experience (UX)*. Instead of translating it as ‘doświadczenia użytkownika’, we recommend the term ‘wrażenia użytkownika’. We also conclude that the *user experience* concept should not be treated as an umbrella concept covering *information architecture, user interface design and interaction design*. Instead, we propose *digital product design* to be used

as a generic term.

Originality/Value: We propose our own definitions of IA, UX, UI, IxD concepts, and a graphic representation of their scopes. In addition, we introduce *digital product design (DPD)* as an umbrella term for IA, UX, UI, IxD.

Keywords

Digital product design. Information architecture. Interaction design. Terminology. User experience. User interface design.

JACEK TOMASZCZYK, doktor habilitowany nauk humanistycznych, profesor w Instytucie Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W kręgu jego zainteresowań leży informacja terminologiczna, teoria i terminologia architektury informacji oraz indywidualne zarządzanie informacją. Ważniejsze publikacje: Model systemu informacji terminologicznej, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2014. Metodyka tworzenia i ewaluacji cyfrowych narzędzi indywidualnego zarządzania informacją. W: R. Sapa (red.), Diagnostyka w zarządzaniu informacją: perspektywa informatologiczna, Kraków 2017. Cyfrowy warsztat humanisty (współautor: Anna Matysek), Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2020.

Kontakt z autorem:

jacek.tomaszczyk@us.edu.pl

Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Uniwersytet Śląski w Katowicach

pl. Sejmu Śląskiego 1

40-032 Katowice

Dr ANNA MATYSEK jest adiunktem w Instytucie Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jej zainteresowania badawcze skupiają się wokół architektury informacji i wyszukiwania informacji. Ważniejsze publikacje: Architektura informacji w piśmiennictwie zagranicznym 1982-2018: analiza ilościowa, Zagadnienia Informacji Naukowej, 2018, nr 2, s. 88-111; Komponenty architektury informacji na przykładzie wybranych stron internetowych bibliotek kościelnych, Fides, 2019, nr 1, s. 147-164; Cyfrowy warsztat humanisty, (współautor: Jacek Tomaszczyk), Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2020.

Kontakt z autorką:

anna.matysek@us.edu.pl

Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Uniwersytet Śląski w Katowicach

pl. Sejmu Śląskiego 1

40-032 Katowice